

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

*ЗБІРНИК ТЕЗ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦІЇ*

«УКРАЇНА-2025: ГЛОБАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ВИКЛИКИ»
22 травня 2025 року

Рівне 2025

УДК 316.7

Рекомендовано Вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування, протокол № 7 від 04 липня 2025 року.

Рекомендовано Вченою радою Навчально-наукового інституту права Національного університету водного господарства та природокористування, протокол № 5 від 30 травня 2025 року.

Україна-2025: глобальні та регіональні виклики: Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції, м. Рівне, 22 травня 2025 р. / за заг. редакцією О. А. Мітчук. - Рівне, Навчально-науковий інститут права Національного університету водного господарства та природокористування, 2025. 132 с.

ISBN 978-966-418-550-6

Збірник тез Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «УКРАЇНА-2025: ГЛОБАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ВИКЛИКИ» є комплексним аналізом найактуальніших проблем, що постали перед Україною та світовою спільнотою. Видання акумулює наукові погляди та практичні рекомендації провідних експертів, які досліджують наслідки глобальних конфліктів, геополітичних зрушень, пандемій, поширення тероризму та організованої злочинності, а також екологічних, економічних та гуманітарних криз.

В умовах повномасштабної війни, набуття Україною статусу кандидата в члени ЄС та необхідності проведення глибоких реформ, особлива увага приділяється ролі медіа. Тези висвітлюють проблеми дезінформації, пропаганди та кібератак, а також роль журналістів у формуванні суспільної свідомості, підтримці національної єдності та викритті фейків. Крім того, розглядаються питання верховенства права, боротьби з корупцією, а також пошук шляхів для подолання економічної нестабільності, енергетичної кризи та забезпечення добробуту громадян.

Видання адресоване широкому колу фахівців: науковцям, викладачам, студентам, аналітикам, представникам медіасфери, державного управління та громадських організацій. Матеріали можуть бути корисними для подальших наукових досліджень, розробки стратегічних рішень та формування суспільної політики, спрямованої на подолання глобальних та регіональних викликів і забезпечення сталого майбутнього України.

УДК 316.7

© Рівне, Навчально-науковий інститут права
Національного університету водного господарства та
природокористування, 2025.

© Колектив авторів, 2025.

© «Новий Світ-2000», 2025.

ISBN 978-966-418-550-6

Марунчак В. В. НАЦІОНАЛЬНА ЖУРНАЛІСТИКА В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА: ВИКЛИКИ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ	67
Матвійчук А. В. ЦІНІСНИЙ ІНТЕЛЕКТ У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАВНИКІВ	69
Мединська О. Я. МЕДІАТИЗАЦІЯ ВПО ТА УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ В ОНЛАЙН-ВИДАННІ «ДЗЕРКАЛО ТИЖНЯ»:	72
ПРОБЛЕМНО-ТЕМАТИЧНИЙ, ПРАВОВИЙ ВИМІРИ	
Мітчук О. А. ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВЖИВАННЯ МОВИ В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ	77
Міщук І. В., Цевух А. І. РЕАЛІЗАЦІЯ ТРУДОВОЇ ФУНКЦІЇ В ЕПОХУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	79
Овчар Ю. В. ПРОБЛЕМИ БІЛІНГВІЗМУ ТА БАГАТОМОВНОСТІ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ МЕДІАПРОСТОРИ	82
Паламарчук І. В. ЩОДО ПИТАННЯ ПОВЕРНЕННЯ В УКРАЇНУ НЕЗАКОННО ВИВЕДЕНИХ В ІНОЗЕМНІ ДЕРЖАВИ АКТИВІВ	84
Пархоменко В. О. ІНСТИТУТ ПЕРСПЕКТИВНОГО ОПІКУНСТВА НАД ДІТЬМИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ	88
Пасічник В. Б. АНАЛІЗ ДЕЯКИХ НОВАЦІЙ ПРОЕКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО БЕЗПЕКУ ТА ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ НА РОБОТІ»	91
Поплавська Н. М. ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ І КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	94
Прокопець В. Е. ЕТИЧНІ КОДЕКСИ ТА СТАНДАРТИ ЖУРНАЛІСТИКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ САМОРЕГУЛЯЦІЇ МЕДІА	96
Речембей Р. М. СПЕЦИФІКА МОВИ НОВИН: ОБ'ЄКТИВНІСТЬ, НЕЙТРАЛЬНІСТЬ, СТЕРЕОТИПИ	98
Решетука Т. В., Кушнір О. В. ЕТИКО-ПРАВОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ ЖУРНАЛІСТИКА: ДОСВІД ТНПУ	100
Рогозіннікова К. С. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВИКЛИКІВ ТА ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	103
Садовнік В. П. ПОЛІТИКО-ПРАВОВА СПЕЦИФІКА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	106
Сахнюк В. В., Красько М. І. РОЛЬ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ ОСІБ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА	108
Свинар А. О., Цимбалюк В. І. РОЛЬ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В БОРОТБІ З ВІДМИВАННЯМ КОШТІВ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	111
Тарасюк Д. В. ПРОБЛЕМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ПРО МЕДІА В УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОВЕ ПОЛЕ: ФОКУС НА ДИРЕКТИВІ ПРО АУДІОВІЗУАЛЬНІ МЕДІАПОСЛУГИ	114
Тимощук А. А., Вознюк С. С., Мельничук Ю. І. ПРОФЕСІЙНЕ ПРАКТИЧНЕ ТА ТЕОРЕТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ЮРИСТА: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ	116
Харкевич Н. В. МОВА АНАЛІТИЧНИХ ТА ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ: АРГУМЕНТАЦІЯ, ПЕРЕКОНАННЯ, ЕКСПРЕСИВНІСТЬ	119
Хряпченко В. П., Лисий В. І. ВИКОРИСТАННЯ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ (ЄСПЛ) У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ	121

*Поплавська Наталія Миколаївна,
доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри журналістики
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна
poplav@tnpu.edu.ua*

ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ І КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Медіаграмотність — це здатність отримувати, аналізувати, оцінювати та створювати інформацію. Вона включає критичний підхід до джерел інформації, розуміння контексту повідомлень і оцінювання їх достовірності. Критичне мислення доповнює медіаграмотність, оскільки дозволяє ставити під сумнів упередження, виявляти маніпуляції та формувати незалежні висновки [4].

Ці навички є гарантією проти дезінформації, маніпуляцій і пропаганди, допомагаючи людям відрізнити факти від вигадки. У суспільстві, яке володіє медіаграмотністю, громадяни стають активними учасниками інформаційного процесу, здатними критично взаємодіяти з медіаконтентом і ухвалювати обґрунтовані рішення. Інформаційне суспільство стикається з низкою загроз, що обмежують можливості реалізації ідеальної моделі медіаграмотності. Серед основних викликів — поширення дезінформації, фейкових новин і теорій змови, що підірвали довіру до традиційних медіа. Доступ до достовірної інформації нерівномірний: маргіналізовані спільноти часто стикаються з перешкодами у її отриманні, що посилює цифровий розрив і нерівність.

Соціальні медіа стали осередком дезінформації, де алгоритми створюють ехокамери, що підсилюють упередження та обмежують доступ до різноманітних точок зору. Інформаційне перевантаження, спричинене постійним зростанням обсягу контенту, ускладнює перевірку фактів і відрізнення правдивих джерел від ненадійних. Аналіз національного та міжнародного досвіду показує, що медіапростір може продукувати негативні тенденції, зокрема втрату ідентичності та критичних здібностей через нескінченний потік інформації. Поширення інформаційного шуму, маніпуляцій і зростання залежності від медіа створюють нові ризики для інформаційної безпеки [2, 3].

Розвиток навичок медіаграмотності та критичного мислення є колективною відповідальністю держав, громадянського суспільства та міжнародних організацій. Лише спільними зусиллями можливо подолати наявні виклики та створити якісне інформаційне середовище.

Російська пропаганда, яка активно діє в контексті війни проти України, демонструє широкий спектр медіаманіпуляцій.

Одним із найпоширеніших прийомів є фабрикування фактів, тобто створення неправдивої інформації, що видається за реальність. Відомим прикладом є сюжет російського «Першого каналу» про нібито «розп'ятого хлопчика» у Слов'янську в 2014 році. Ця історія не мала жодних підтверджень, проте її емоційний вплив сприяв формуванню негативного образу України серед російської аудиторії. Подібні фейки, як-от заяви про ліквідацію «французьких найманців» або участь канадських військових у бойових діях на Донбасі, систематично використовуються для підтримки пропагандистських наративів.

Інший прийом, який активно використовується — це подання правдивої інформації з викривленими висновками. Наприклад, у квітні 2024 року речник Кремля Дмитро Пєсков коментував новий пакет військової допомоги Україні, стверджуючи, що

це призведе лише до збільшення жертв серед українців. Такий підхід маніпулює емоціями аудиторії, формуючи уявлення про безперспективність опору.

Ще одним ефективним методом є маніпуляція цитатами західних діячів, які мають обмежений або спотворений вплив. Російська пропаганда нерідко цитує маргінальних політиків або бізнесменів, наприклад, вигадані заяви Ілона Маска, що нібито закликає до припинення допомоги Україні, подаючи їх як відображення загальної позиції Заходу.

Із розвитком технологій набуває популярності використання штучного інтелекту для створення фейкових фото та відео. Прикладом є поширення зображень, згенерованих ШІ, які видають за реальні фотографії українських військових. Такі матеріали поширюються через ботоподібні акаунти, підриваючи довіру до візуальних доказів.

Одним із найбільш витончених прийомів є створення абсурдних новин. Російська пропаганда генерує неправдоподібні історії, як-от про «бойових комарів» або «знищення тисяч HIMARS», метою яких є не переконання в правдивості, а дестабілізація довіри до всіх джерел інформації. Така стратегія змушує аудиторію сумніватися у правдивості навіть достовірних повідомлень, знижуючи рівень довіри до медіа, влади та інституцій [1].

Медіаманіпуляції є потужним інструментом впливу на суспільну свідомість. У контексті гібридної війни вони використовуються для досягнення політичних, військових та соціальних цілей. І розуміння механізмів цих маніпуляцій та вміння їх виявляти є важливими елементами захисту інформаційного простору.

Список використаних джерел:

1. Кузьменко В. В. Медіаграмотність як форма протидії дезінформації РФ в умовах російсько-української війни : кваліфікац. робота бакалавра. Київ : Нац. авіац. ун-т, 2023. 67 с. URL: <http://surl.li/vrqfjt> (дата звернення: 01.12.2024).
2. Мізіна О.І. Медіаманіпуляції в умовах російської агресії в Україні / О.І. Мізіна // Тези 76-ї наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів університету (Полтава, 14 травня — 23 травня 2024 р.). — Полтава : Нац. ун-т ім. Юрія Кондратюка, 2024. — Т. 2. — С. 261–264.
3. Сорокін А. І. Медіаграмотність та критичне мислення: вимоги інформаційного суспільства : кваліфікац. робота бакалавра. Запоріжжя : ЗНУ, 2024. 49 с. URL: <http://surl.li/dvynef> (дата звернення: 30.11.2024).
4. Спасібов Д. В., Клімушин П. С., Колісник Т. П. Культура медіаспоживання як засіб забезпечення медіа-безпеки та особливості розвитку медіа-освіти. 2019. URL: <http://surl.li/mnijgen> (дата звернення: 30.11.2024).

Наукове видання

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет водного господарства та природокористування

Навчально-науковий інститут права

Відповідальний за випуск *О. А. Мітчук*

**ЗБІРНИК ТЕЗ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦІЇ
«УКРАЇНА-2025: ГЛОБАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ВИКЛИКИ»
22 травня 2025 року**

Усі матеріали викладені в авторській редакції. Відповідальність за достовірність та зміст оприлюднених даних несуть автори поданих до збірника тез.

Навчально-науковий інститут права
Національного університету водного господарства та природокористування 33000, м.
Рівне, вул. Олекси Новака, 75, навчальний корпус № 8

Підписано до друку 01.07.2025 р. Зам. № 2025-43.
Формат 60х84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура «PT Serif». Друк офсет.
Ум. друк. арк. 13. Наклад 100 пр.

Видавництво ПП «Новий Світ-2000»
e-mail: novsv2000@gmail.com

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців і розповсюджувачів видавничої продукції: серія ДК № 59 від 25.05.2000 року, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України.

Виготовлено : Видавець ФОП Піча С. В.
а/с 5026, м. Львів-53, 79053, Україна
e-mail: novsv2016@ukr.net, <https://ns2000.com.ua/>
+38 068-978-94-42, +38 050-337-58-46

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції: серія ДК № 5069 від 22.03.2016 року, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України.